

+ نگاهی به کتاب آپاراتچی

گمنام امیدوار

کتاب آپاراتچی یکی از آثار منتشر شده بخش تاریخ شفاهی دفتر مطالعات جبهه فرهنگی انقلاب اسلامی است که انتشارات راهیار (متعلق به دفتر مطالعات جبهه فرهنگی) آن را چاپ کرده است. این کتاب نیز همانند

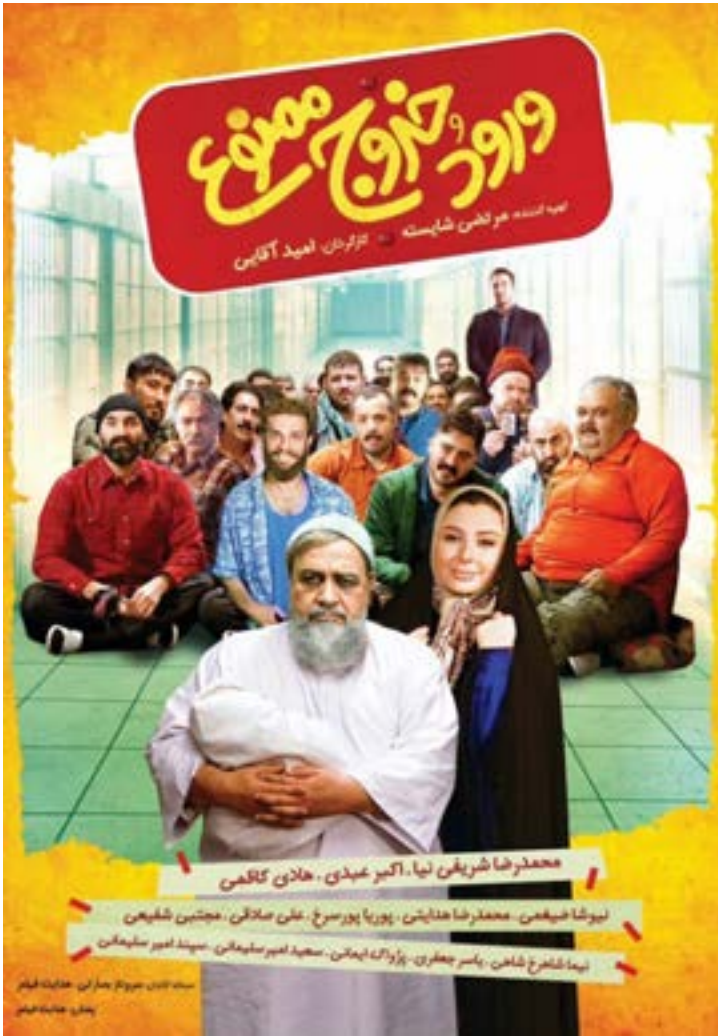
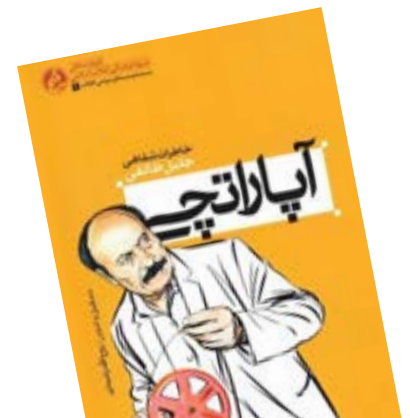
سید محمد جواد مشکینی

اکثر کتاب‌های این انتشارات در قالب خاطره است و از خردسالی راوی شروع شده و کم‌کم جلو می‌آید. کتاب حجم کمی دارد و در نصف روز احتمالاً بتوانید آن را بخوانید. یکی از مشکلات کتاب این است که تقریباً نصف حجم کتاب مقدمات و پیش پرداخت روایت اصلی است که سوژه به خاطر آن انتخاب شده است و در مقدمه اثر ذکر شده است.

داستان کتاب پیرامون جلیل طائفی نقاش و عکاس تبریزی است که فیلمسازی را به طور خودجوش فرامی‌گیرد و همراه با دوستانش چندین فیلم را با ابتدایی‌ترین امکانات می‌سازد و خودشان نیز به شهر و روستاهای مختلف می‌روند تا فیلم‌های ساخته شده را در مسجد و مدارس اکران کنند. در واقع اینگونه می‌توان گفت که این گروه آتش به اختیار کار می‌کردند، خیلی قبل‌تر از اینکه این مفهوم ایجاد شود. این کتاب روایتی شیرین و بانمک دارد و خواننده را با خود همراه می‌کند.

از نکات قابل توجه این است که یکی دو بار در کتاب اسم رضا ناجی نیز آمده است؛ بازیگر سرشناسی که نخستین بازیگر ایرانی بود که موفق شد خرس نقره‌ای از جشنواره فیلم برلین را دریافت کند. البته فعالیت آقای طائفی محدود به دهه ۶۰ نبوده است و حتی در سال‌های اخیر نیز فیلم‌هایی با این سبک ساخته است اما آن‌طور که باید و شاید دیده نشده است.

فیلم آپاراتچی که در دوره اخیر جشنواره فیلم فجر حضور داشت، اقتباسی آزاد از این کتاب بود. البته این فیلم فقط به بیست صفحه از کتاب پرداخته است و با استفاده از بستر این بیست صفحه به روایت تاریخ سینما در اوایل انقلاب و نگاه جامعه به آن می‌پردازد. البته میان فیلم و کتاب تفاوت‌هایی نیز وجود دارد و فیلم کاملاً به کتاب وفادار نمانده است. به طور مثال آقای طائفی در کتاب بیان می‌کند که برای انتخاب بازیگران دقت بالایی به خرج می‌داده است تا تعهد اخلاقی و انقلابی داشته باشند اما در فیلم آپاراتچی شاهد آن هستیم که این کارگردان برای ساخت فیلم شهید نوری، شخصیت او را به یک خلافکار با سابقه می‌دهد تا بازی کند. پس با این نگاه که فیلم را دیدید از خواندن کتاب دست نکشید و همچنین بالعکس؛ چرا که هم فیلم و هم کتاب آپاراتچی جذابیت‌های خاص خود را دارند و شباهتشان هم در حدی نیست که یکی دیگری را اسپویل کند و استفاده از آن را تکراری.

+ نگاهی به فیلم سینمایی «ورود و خروج ممنوع»

شعار زندگی ممنوع

شریفی‌نیا، هادی کاظمی، علی صادقی، محمدرضا هدایتی و خیلی‌های دیگر در این اثر است که حضور هر کدام به تنهایی در یک فیلم می‌تواند ساخت یک اثر کمدی را آسان کند. با این وجود، کارگردانی و کیفیت ساخت آن نسبتاً ضعیف است و قابل مقایسه با فیلم‌های کمدی حال حاضر سینما نیست. علاوه بر این فیلم اصلاً نیاز به حضور این تعداد از بازیگران چهره نداشت و آن‌طور که باید و شاید هم نتوانسته از حضور آن‌ها استفاده کند و صرفاً حضور بعضی از آن‌ها با چند شوخی تکراری خاتمه می‌یابد.

از دیگر نقاط ضعف این فیلم می‌توان به شعارزدگی آن اشاره کرد که خیلی از حرف‌هایش را به صورت کاملاً مستقیم بیان می‌کند و همین موضوع باعث گارد مخاطب هم می‌شود. به هر حال معجزه طنز همین جلوگیری از مستقیم‌گویی و دادن شعار است که متأسفانه به خوبی از آن استفاده نشده است.

شاید دانستن این موضوع که کارگردان این فیلم یعنی حجت‌الاسلام امید آقایی، روحانی است و فیلم کمدی را از شوخی با هم‌لباس‌ها و رفقای خودش آغاز کرده، جذابیت و انگیزه دیدن آن را برایتان بیشتر کند. با توجه به حساس بودن موضوع و تأخیر نسبتاً زیاد در اکران این فیلم، فروش نسبتاً پایین آن نسبت به سایر کمدی‌ها عجیب نیست. با این وجود می‌توان به کارهای بعدی این کارگردان امیدوار بود.

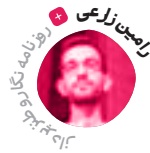
فیلم سینمایی «ورود و خروج ممنوع» اولین تجربه‌ی کارگردانی امید آقایی در سینما و به تهیه‌کنندگی مرتضی شایسته محصول سال ۱۳۹۸ است که

در قالب کمدی ساخته شده و سعی دارد پندهای اخلاقی را در قالب هنر هفتم به تصویر بکشد.

داستان این فیلم که از اواسط آذرماه امسال روی پرده رفته اتفاقات پیرامون یک روحانی را نشان می‌دهد که مسئولیت عقیدتی یک زندان را برعهده دارد و از آنجایی که خیلی بداخلاق و سخت‌گیر هم است، هنگام روبرو شدن با چند زندانی اتفاقات جالبی برایش رقم می‌خورد و باعث تغییر نگاه و دیدگاهش نسبت به اطراف می‌شود.

می‌توان گفت که به نوعی «ورود و خروج ممنوع» ترکیبی از فیلم «مارمولک» و کارهای مسعود ده‌نمکی است، ولی این ترکیب منجر به خلق اثری باکیفیت و درجه یک نشده است. البته محتوای فیلم و دغدغه‌ی کارگردان کاملاً ارزشمند و امیدوارکننده است، آن‌هم با توجه به حال و هوای تعداد زیادی از فیلم‌های کمدی ساخته شده در سال‌های اخیر که از هر محتوا و ابزاری برای فروش کمک گرفته‌اند.

از نکات قابل توجه، حضور تعداد زیاد بازیگران کمدی مطرح در سینما و تلویزیون مثل اکبر عبدی، محمدرضا

امید آقایی